

## بررسی ارزش های میراث معماری و شهرسازی جهت دست یافتن به شهرسازی با هویت

مظفر عباس زاده ، معصومه آیشم\* ، زهرا غفاری آذر\*

۱- عضو هیئت علمی دانشکده هنر دانشگاه ارومیه

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته طراحی شهری دانشگاه هنر اسلامی تبریز

۳- کارشناس مهندسی شهرسازی دانشکده هنر دانشگاه ارومیه

آدرس پست الکترونیکی نویسنده رابط (z.ghafari1@ymail.com)

### خلاصه

امروزه مبحث ارزش های شهر اسلامی-ایرانی یکی از مهمترین چالش های متخصصان شهری است به گونه ای که ویژگی های این شهر به صورت گسترده در حال بررسی و تحقیق است. شهرسازی و معماری اسلامی در دوره های قبل دارای ارزش ها و ویژگی های منحصر بفردی بود که در عین سادگی، جوهر اصلی برنامه ها و طرح های امروزی را دارا بودند. این پژوهش در نظر دارد با بررسی اصول و ارزش های شهرسازی و معماری در شهرهای قدیم و با مطالعه ارزش از دیدگاه میراث فرهنگی، به بررسی نظرات و نوع تفکر مردم و افراد صاحب نظر در این زمینه بپردازد. به نظر می رسد فاصله موجود بین نظرات مردم و قشر صاحب نظر موجب مشکلات بوجود آمده در اجرایی شدن طرح ها و برنامه ها شده است. روش به کار گرفته شده در این پژوهش، تحلیلی-توصیفی و روش جمع آوری اطلاعات کتابخانه ای و اسنادی و توزیع پرسشنامه می باشد. نتایج پژوهش صحت فرضیه فوق را تایید می کند و نشانگر این امر است که تفاوت فاحش بین دو گروه بررسی شده موجب کاهش کارایی طرح ها شده است.

**کلمات کلیدی: شهر اسلامی - ایرانی، شهرسازی اسلامی، ارزش، شهر مطلوب.**

### ۱. مقدمه

ارزش (Value) واژه ای معنوی، مفهومی و چند وجهی است و در طول تاریخ مورد توجه بسیاری از فلاسفه و دانشمندان و مورخین بوده است و از نقطه نظر افراد مختلفی مورد تعریف و بازشناسی قرار گرفته است. ارزشهای هر جامعه شامل مجموعه ای از آداب و رسوم، باورها، داشته های آن جامعه می باشند که محصول چالشها و چاره اندیشی های است که در طول تاریخ شکل گرفته است. با مطالعه، ارزیابی و شناخت نسبت به ارزشهای هر جامعه می تواند راه کارهای صیانت، حفاظت و بهره برداری از آنها را فراهم نموده، و این موضوع می تواند زمینه ساز ترسیم آرمانها و بستر مناسبی برای تهیه نقشه راه آینده آن جامعه باشد.

آنچه مبرهن است، در طول تاریخ بشریت همواره جوامع انسانی در پی استفاده از تجربیات و ارزش های پیشینیان بوده اند و استفاده از این تجربیات در جهت بهبود وضع موجود از نقاط قوت هر جامعه بشمار می رود. در کشور ایران که دارای میراث تاریخی غنی است و مردم آن به مذهب اسلام معتقدند، پژوهش ها و مقالات زیادی در این باب نوشته شده است و در تمامی آنها از ارزش های ناب ایرانی - اسلامی و تکریم آنها سخن رفته است. ولی متأسفانه مشکلی که در این بین به چشم میخورد این است که تمامی این پژوهش ها تنها بعنوان یک سند و افتخار به کار گرفته شده است و هیچ گاه تلاشی برای استفاده عملی از آنها در متن برنامه ها و طرح های شهری نشده است. این مقالات بیشتر به تعریفی کوتاه از هریک از ارزش ها و صفات شهر اسلامی بسنده کرده اند و در جستجوی ارزش های اساسی که می تواند در جوامع امروز نیز مورد استفاده قرار گیرد نبوده اند.

\* امتیاز مساوی لحاظ گردد.